

Гирами Рамазандин ваз мубарак!

Бисмиллагъи ррягъмани ррягъим!

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА ТАБАСАРАНСКОМ ЯЗЫКЕ

МУСУРМАНИН ГАЗАТ

№9 (58) сентябрь 2008-пи йис. / Рамазан 1429 / Табасаран чӀалниинди вазлик саб ражну цуубчӀвур. Къимат 15 манат

КІВАИН АЛДРУ БАЛА

Гъамциб гъалмагъал шлиз герек ву?

Авгъустдин вазлин йигъари агъзрариинди инсанарин фикрар мялуматар тувру дакъатарихъна жалб духънайи, фицики Кафари Осетияйин бици халкъдин кӀульина ахю бала гъафну- Гуржийрин президент Саакашвилииз Америкайин улихъ – кӀулихъ хъайидари кушвар апӀбиинди ислягъ халкъдина гъожум апӀуз буйругъ тувну. Гъациб ахю бедбахтвалихъ ахю осетинарин тереф гъюбхю Урусатдиз гъадму халкъди ахю чухсагул кӀура. Му зарафат ляхин дар гъа, фицики 30 агъзур касдикан ибарат вуйи агъалийрин гъадму кӀваин алдру дявди къюд агъзур ислягъ инсанар гъийихну. Гъациб къурхулувал гъябкъю ксарикан 120 агъзурилан артухъдира кади агъалийр Урусатдиз гьергну гъафну.

Маншаллагъ, гъадму терефнаан Урусатдин ва гъадму гисабнаан дагъустандин халкъари бедбахтвалихъ ахънайидарихъинди

кюмекнан хил гъачлабкӀну - ихъ дагълу вилаятдин хулариз хяларди къабул гъапӀну.

Конституцияйин гъурулуш тямин апӀурча кӀуру багъанйиринди гуржийри авиация, танкар ва гъагъи артиллерия ишлетмиш гъапӀну. Гъадму уьлке къувватлу гъяракатаринди яракъламиш шула ва Америкайин терефнаан къадарсуз ахю кюмекар гъадагъура. Магъа америкайин хатӀниинди вуйи гуржистандин демократияйиз лигайчва!

Кафари Осетияйин агъалийрин тереф уьбхюри ихъ республикайиъра агъзрариинди инсанарин иштиракниинди митингар гъахъну. Ухъу, гъадмуганси, гъамусра кӀурахъа: «Бици халкъдиз илзигувал дебккай ва ислягъ ксариз ислягъвалин шараитди яшамиш хъуз мумкинвал тувай!» Гъит Аллагъу Тааълайи ихъ жилин архаин уьмур къисмат апӀри! Амин.

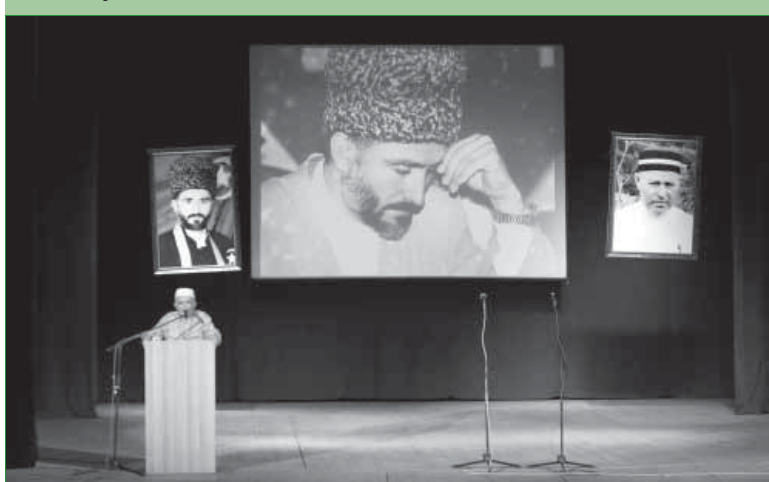
Хусуси мялумат

ХАЖАЛАТНАН ЙИГЪ

Муфтий кӀваин апӀуз дуфнайи

Пирмягъамед КЪАСУМОВ

Сейидмугъаммад-гъяжи Абубакаров! Къудратлу Аллагъу Тааълайи гъаму касдиз жикъи, хъа амма баркаллу уьмур хъапӀуз къисмат гъапӀну. ▶▶ 5

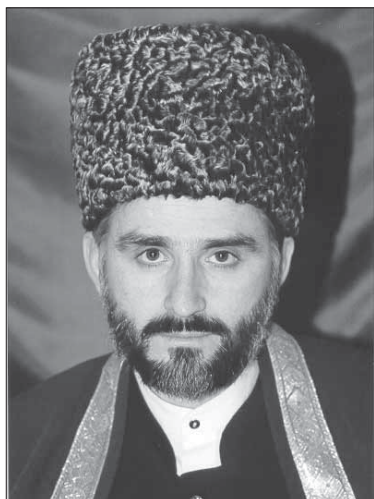

КІВАИН АПӀУХЪА

Мягъамедрасул ОМАРОВ

Ихъ вахтнан шагъидар

Сейидмугъаммад - гъяжи Абубакаровдин ва Къурамугъаммад - гъяжи Рамазановдин рюгъяриз бахш вуди

саб дагъустандин, хъа гъацира Урусатдин вари жямаятлу-гъра пашман гъапӀниий. Жвумийизди вуйи йишвандин вахтна, мистаз дуфнайидариз

вявъз урхбалан къяляхъ хъа-дакӀну гъюрайиган, чпин хулаз хъуркъайиз 100-150 метрийн манзил имиди, бомба гъяракатнаъ убчӀвну, рябкъюрайиганси,

гъадму бомба улихъ ккимиди автомашиндин айитӀ ипнади гъабхъну. Сейидмугъаммад-гъяжийихъди сатиди чаз гъарсаб ляхниъ кюмек апӀури, дугъан багъан гъудручӀври гъахъи ва дугъан хусуси шоферди лихури гъахъи дугъан бицинур чве Абдуллагъ ва машин хъапӀру Гъяйдарбегра гъакӀниий. Дурарин гъамциб къисмат гъабхъну...

Къурамугъаммад-гъяжи Сейидмугъаммад-гъяжи Абубакаровдин варитӀан ихтибарлу дуст вуди гъахъну. Дугъу думу чахъди Дагъустандин мусурмарин Духовный управлениейи канонический отделин заведующийвалин гъуллугънаъ сатиди лихуз ляхнизра къабул гъапӀниий. ▶▶ 3

НУМРАЙИЪ:

2 **ГИРАМИ РАМАЗАНДИН ВАЗ**
Ушвар дисуваликан гьерхра

5 **ПОДПИСКАЙИКАН УЛУХЪА**
6 «Ассаламдихъди» учӀубкъу аьлакъа уьбхъй

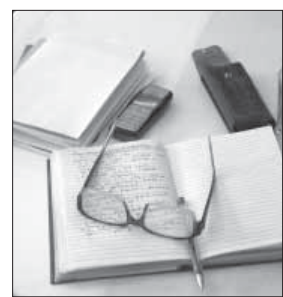

6 **САБ КАГЪЗИН ШИЛНАЪДИ**

Гъудгнин вахтнакан

7 **ДИН-ТААЪТДИКАН, ТЕРБИЯЙИКАН**
Мунажжатар

УШВАР ДИСУВАЛИКАН ГЪЕРХРА

Альим Къурамугъаммад-гъяжи
Рамазановдин жавабар

Шариаътинди ушв бисувал фу ву?

– Шариаътинди ушв бисувал- му ахсрар улукъхъанмина ригъ алабхъайизкъан вуйи вахтна чав гъаплу ният чюбгъру саб ляхина дараплувал ву.

Аллагъу Тааълайи ушв бисбан зиин илипнайи камаллувал (хайирлувал) фициб ву?

– Ушв бисбан сабпи хайирлувал гъаддиъ а, фицики Аллагъу Тааълайи лукъраз Чаз мютюгъ духъну ккунивал улупура. Бегъемди вуйи ушв бисували инсандин юкв ачмиш аплуру, дугъаз Аллагъу киваин аплуз кюмек тувру. Инсанди иштагъвал ва гаш'вал гъисс аплуз хюгъган, дугъу Аллагъу бадали (хушниинди) ипбяхъан ва убхъбахъан гъудуч'вунза ва Перевердигарин кланакк ккайиб вари Дугъан гъозчиваликк кка, клури фикир аплуди.

Рамазандин ваз берекетвалин ваз ву, гъадмуган инсанари ушвар дисуру, хъа хъяхъган гъудган-тяривигъ аплуру, Къур'ан урхуру, гъацира йишвну гъуджуву ва Аллагъу киваин аплуру. Гизаф къадар мусурмар Рамазандин ваз улубкъубси жанлу шулу. Ушв бисували инсандин жандак (беден) вердиш аплуру ва юкв марцц аплуру.

Фуж гъар вахтна фун абцинайир вуш, гъацир касдихъан касибарин гаш'валин ва мюгътаж'валин гъавриъ ахъуз шулдар.

Ушв дибиснайи вахтна гаш'вал гъисс гъаплган, инсан касибарин гаш'валин гъавриъ ахъру ва, гъадрарин язухъ аплури, гъадрариз кюмек аплуз хюгъру. Ушв бисували инсандиз чан жандак гунгъарихъан ва писвалихъан ярхла аплуз кюмек тувру.

Ушв бисувалин лайикълувал фициб ву?

– Аллагъу Тааълайи гъаплну, фицики Адамдин веледарин вари ляхнар чпиз вуйидар ву, ушв бисувал ктарди. Ушв бисувал йизуб ву, ва узу гъадму бадали савабар тувдиза.

– Ушв дибиснайириз къюб шадвал а: ушв гъиб-труган ва Аллагъдихъди Женнетдиъ горюшмиш шлуган. Гъадму къаплириантина гъягърудариз Аллагъу рякъиди. Жара ужувлан ляхнар аплбаз лигну Аллагъу Тааълайи савабар йицлуб ражналан хюгъгъу ургцлур ражаризкъан артухъ аплуди, хъа ушв бисбаз лигну тувру ужувларин къадар ккудубклуб дар. Ушв бисувал- му мусурман касдин Жегъеннеминдиди улихъ учв урхуру даягъ ву. Ушв бисували инсандин сагъвал артухъ аплуру ва ужувларихъна вуйи ракнар ву... Ушв гъибисурин дюаъ къабул аплуру ва дугъаз артухъди савабар диклуру. Гъядисариъ ушв бисувалин лайикълуваларикан гизаф къадар фикрар дупна.

Шариаътинди себебар адарди ушв дибрису кас фитхъан шулу?

– Эгер инсанди ушв бисбаз себеб адарди сад йигъан ушв гъибисундарш, дугъхъан чав чаз туву зарарнан къдар ккебкуз шулдар, гъеле вари уьмриъ ушвар дисуз хюгъишра.

Аллагъди Гъаънайири ктибтну: "Узуз ушв бисну адру ксар аъзабнаъ ади, чпин ликар китнади ва клулар исизди эрхнади, ушварра дячяргънади ва ифи рубзуради гъяркъюнузу".

Рамазандин вазлиъ ушв бисбаан Шариаътинди къарар фициб ву?

– Шариаътинди асас духъну, Рамазандин вазлиъ ушв бисувал буржи (фарз) ву. Гъаци вуйивал тасдикъ аплурдар Къур'ан, гъядис ва ижма ву. Шли ушв дибисну ккундар ясана ушв дибисну гъаз ву хъа, клуруш (къалхъру саягъниинди), гъацир кас динсузвалиъ ахъру.

Эгер дугъу цийиклуплтан шагъадат дурубхиш, Ислам къабул дараплуш, ва швумалвал дизригиш, гъацир кас уьмурлуг вуди Жегъеннемиъ итиди.

Рамазандин вазлиъ ушв бисувал мажбур аплбаз фициб шартлар а?

– Рамазандин вазлиъ ушв бисувал мажбур аплбан бадали инсан мусурман кас вуди ккунду, яшнакна ккуркънайир ва сагъи фикир айир. Бицидар ушв бисувал мажбури аплурдар, эгер дурарихъан ушв бисувал (агъ аплуз, дурум тувуш) шулуш, думуган абйир-бабари гъацдар бицидариз ушв бисувал ургуд йис тамам гъабхъихъантина мажбури даплну ккунду. Дишагълийиз велед бабкан хъайиз улихъна вуйи ва бицир аплалан къяляхъ вуйи вазариъ ушв бисувал гунагъ ву, хъа амма учв марцц хъплан къяляхъ дугъу чав ккадау ушвар ккаъну ккунду. Ярхла рякъюъ айи касдихъан ва ушв бисувалиан жандин сагъламвализ зарар туврурихъан ушвар дидрисуз шулу (хъа амма гъациб къимат Аллагъдихъан гучлру, тажрубалу духтрари, ушв бисувалин фарзнакан ва дидин метлебуваликан агъюдари тувну ккунду). Эгер гъадму ксарихъан ушв бисувал агъ аплуз шулуш, ушв бисувал ужу ву, фицики ккадау ушвар ккауб лазим шулу.

Рамазандин вазлиъ ккадау ушвар ккаъбан къарар фициб ву?

– Ушв чарасуз вуди ккаплну (жара вахтна дибисну) ккунду, себебариз дилигди. Себеп ади ушв ккадаплбаз гунагъ адар, хъа эгер шариаътинди себеб адарди ушв ккадаплураш, ушв ккадаплувал гунагъ ву. Себеп адарди гъаму йисан ккадау ушвар гъюру йисан Рамазандин ваз улубкъайиз вуйи вахтна ккауз шулу. Сад йисандин муддатнаъ ушвар ккадраиш (гъаддиз мумкинвал ашра), журум (муд) илипуру, хъа гъацира Рамазандин вазлиъ ккадаплу гъарсаб ушв думу ккадраплу йисари артухъ шулу. Эгер ушв бисувал хушниинди ккидипнуш, ясана вижнасузди, думуган гъацир касди бурж (муд) тувбахъди сабси швумалвал улупну ккунду, фицики фарз тамам дараплувал гъагъи гунагъ ву. Месела, эгер 20 йис мидиз улихъна 30 йигъан ушвар гъидисундарш, чаз мумкинвалра ади, ва гъадму йисари ушвар ккаундарш, гъацир касдин журум аплуру- касибариз пай аплбан бадали йирхъудварж муд. Эгер инсандиз учв йиклайизкъан вуйи вахтна ушв бисувал мумкинвал гъабхъундарш, думуган гъацир касди ушв бисувал герек шулдар, хъа муддар тувну ккунду. Эгер мумкинвалра ади сар касди ушвар гъидисундарш ва думу кечмиш гъахънуш, думуган дугъхъанди чав ккадау ушвар багахъна вуйи багахълуйи ккаъну ккунду ясана чан хазнайикан ккадау ушвариз дилигну муд тувну ккунду. Эгер кечмиш духънайи касди чаллантина фулкара гъибтнадарш, дугъу ккадау ушварихъанди фунур касдихъан вушра тувуш шулу, кайи буржарра ктахъруганси.

Эгер сар кас сагъ аплуз даршлуганси ва ушвар дисуз даршлуганси кетлерцнаш ясана къаби духънаш-ушвар дисуз шуладарш, дугъу ккадау гъарсаб ушварихъанди муд тувну ккунду. Эгер фуник бицир кайи дишагълийи ясана чан мухрилан никк туврайи дадайи чан сагъвализ зарар тувди, клури ушв бисурдарш, дугъу гъаддин къяляхъ чав ккадау ушвар ккаъну ккунду.

Муд фтиз клуру? Думу шлиз тувну ккунду? Гъаддин ерина дидин къиматназ барабар вуйи пул тувуш шулин?

– Муд - му шми дару шей'ар ебцру уьлчме ву. Гъамусдин деврин алимари муддин къадар гъисаб гъаплну- 675 гъирам ясана 0, 688 литр. Саб жерге фаркълувалар арайиз дуфна ("Аль- фикху исламийя ва адиллатуху", т.1, 1143-пи машнаъ), хъа эгер гъадму уьлчйириз асас вуди аплуруш, гъадмура дюзиб ву. Жуван гъулаъ артухъди ишлетмиш аплру продуктар, касибариз ясана игътияж'вал айидариз лазим вуйи къадарнаъди тувну ккунду. Мисал вуди гъадабгъиш, эгер саб шагъриъ атухъди дяжин ишлетмиш аплуруш, думуган дяжин пай даплну ккунду. Сакъюдар мудар (ушварин сеъ) сарин хилариз тувуш шулу, хъа амма хайлиндариз тувувал хъана ужу ву. Ушварин сеър

(мудар) анжагъ жвув яшамаш шулайи йишваъ пай аплувал чарасуз дар ("Хашиятуль-Жамал", т.3, 457-пи машнаъ). Имам Абу-Гъянифайн мазгъабдинди муддин (шафиитар) ерина гъацл сеъ (сах) дяжин тувуш шулу ("Аль-фикхул исламийя", т. 3, 1743-пи машнаъ, "Тафсируль Куртуби, т. 1, 192-пи машнаъ). Абу Гъянифайн мазгъабдин асас духъну, - муд саб сеъна 900 гъирам ву ("Аль фикхул исламийя", т.1, 143-пи машнаъ). Шли ихъ вахтари мудар (ушварин сеър) пулиинди тувруш, сифте имам Абу Гъянифайн мазгъабдин асас духъну ккунду, хъасин гъадрариз дупнайи къадарнаъди (1 килонна 900 гъирам) гъаддин къимат тувну ккунду. Имам Шафиийин мазгъабдинди, журум (фидья) 675 гъирам ву. Пулиинди тувруш, гъаддин къимат адаплуру.

Ушв гъибтбан къяляхъ фициб дюаъ урхуру?

– Ушв дибиснайири артухъди Аллагъу киваин аплуб, салават урхуб, дюъйир аплуб ужу ву, фицики дугъан дюъйир къабул аплуру. Ушв гъибтбалан къяляхъ гъаму дюаъ урхуру: **"Аллагъумма лака сумту. Ва аьла ризкъика афтлартлу, ва бика аманту, ва лака асламту, ва аьлайка таваккалту, ва рягъматика ражавту, ва илайка анабту, загъаба ззамау вабталлаатиль гъурукъу, ва сабаталь ажру иншаАллагъ. Я Васиаль фазли, игъфир ли, Аьлгъамду лиллагъи ллази, аьнани фасумту, ва разакъани фа'аф-тарту. Аллагъумма ваффикъна лиссиями ва балигъна фигиль къияма ва агъинна аьлайгъи ва ннасу ниямун, ва адхиналь жанната биссалами".**

Ас-Салам-фото

– Таржума: **"Эй, йиз Аллагъу! Узу Уву бадали ушв гъибисунза, Яв ужувлариинди ушв гъибтунза, узу увухъ хъугъунза, узу Увуз мютюгъ вуза, йиз Ув'ин хъугъвал ализ, Яв ужувлариин умудлу вуза, узу Увухъинди илтликунза, ипбан иштагъвал ктубчвну. Ифдин табар къяши гъахъну, эгер Аллагъдиз ккун гъабхъиш- саваб гъадабгъарза. Эй, вари ужувлар тувру Аллагъу! Уву йиз гунгъар марцц аплин. Вари тарифан гафар Аллагъдиз, узуз ушв бисувал кюмек тувуриз ва узуз ушв гъибтуз вари ужувлар тувуриз. Эй, йиз Аллагъу! Уву учуз ушв бисувал кюмек аплин, инсанар даахнайиган ушв бисбан бадали йишвну гъуджувуз узуз къувват тув, ва учу Яв ужувлариинди Женнетдиз гъаъ".**

Ушв бисувал арайиз хру чарасуз шартларикан йип.

– Ушв бисбан бадали чарасуз лазим вуйи къюб шартл а. Гъадрарикан сабнуб тамам дараплуш ушв бисувал члур шулу.

- 1. Ният. Думу киваан аплуру. Дидин вахт хъяхъдилан ккебгъру ва ушв бисру йигъан ахсрар улукъайизкъан давам шулу.

- 2. Ахсрар улукъуз хюгъгъийиз гъибису ушв ригъ алабхъайизкъан улупнайи вари гъаракатар члур дараплди дибисну гъузувал.

КІВАИН АПІУХЪА

1 « Дин государствой-хъан жара дапнайи ва гизаф йисариинди инсанар дин хъапбаз лигну гюзчиваликк гьитру йишваь шариаьтдин гьякънаан кьарарар къабул аплуз лапра читинди шуйи. Къурамугьяммад- гьяжи чан дерин аьгьоваларин улхбаринди, лапра ужудар дюьйир урхуз аьгьовалиинди, гьар йигьандин уьмриь алахурайи жюрбежюр месэлийриз гьякълу жавабар тувуз аьгьовалиинди адлу гьахънийи ва дугъаз мусурман ксари лапра аьхю гьюрмат аплуйи. Сациб

Ихъ вахтнан шагьидар

Сейидмугьяммад - гьяжи Абубакаровдин ва Къурамугьяммад - гьяжи Рамазановдин рюгьяриз бахш вуди

син аьлимар гьахьидар, вари мусурманриз чарасуз кьиматлу вуйи дурарин китабар, гьамусра кмиди дурари мистариь урхури гьахь ва ухьуз ерхури шлу дурарин дюьйир, ихъ юквариь мюгькам гьаплу дуствал ва хайлин жара ужувлан ляхнарра.

кьули гьубхнийи. Учв муфтийди лихури кьюд йискьана тамам гьабхьундаршра, хъа амма дугъхъан мусурман диндин идарайин ад ва гьюрмат аьсариинди ади гьабхь саягъниинди заан дережайиз адаплуз гьабхьну. Думу йисари жюрбежюр жамьяьтарихьди ва

адагъу китабар ктухбииндира дугъан зигьимлувалин ва эдрергди зегьмет зигуз удукьрувалин дережа улупуру. Магъа дугъан китабарин ччварар: «Иман фу вуш аьгъавуз?», «Ислам фу вуш аьгъавуз?», «Ихсан» фу вуш аьгъавуз?» Суаларикан ва жава-

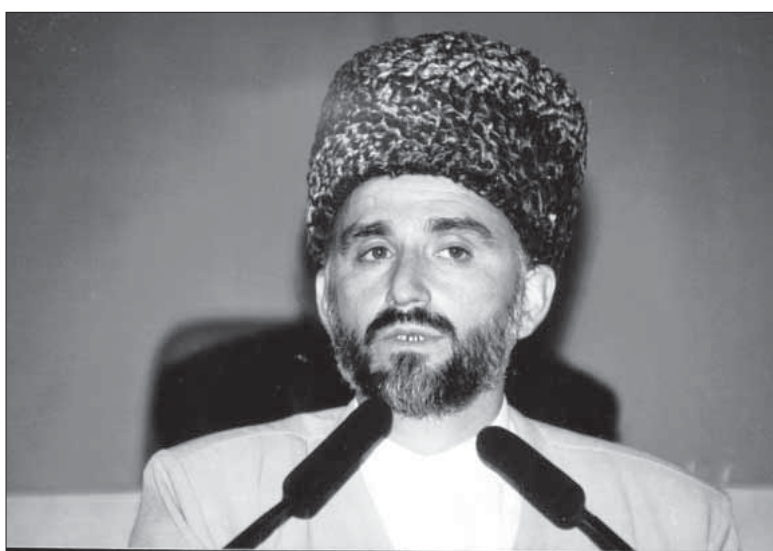
Узу дугъахьди лихури гьахьунза, дугъан зегьметар урус члалназ илтиклуйза. Дугъу гьарсаб предложение лапра ихтиятди ва дикъатлуди урхуйи. Узу дугъан яратмишар таржума апбалан къяляхъ дугъу ахтармиш апбан бадали дугъаз айи азад вахт абгуйза. Гизафна-гизафси узу дугъахъна гьачнинган сьаьт ургубдиь гьуйза ва урчвубдин гьацлазкъан дугъахьди ляхин гьабхуйза., узу таржума гьаплуб ачухъ сесниинди урхуйза ва сари- сарин теклифарихъ хъпехьбалан къяляхъ дюз алауйза, саб гафниинди, экспертвалин ва канонический редакторвалин ляхин гьабхури шуйча. Гьациб фагъумлу тлалабувал гьамусьяьт туканариь ужуб ери адарди хъпаз лигну кьикънягьди жюрбежюр китабар дахънайивал вуйи. Гьадму китабар диндикан бегьемди аьгьовалар адру ксари дюзмиш дапнайидар вуйи.

Сейидмугьяммад - гьяжи шагьид хьплан къяляхъ Къурамугьяммад- гьяжи лапра дериндиан чан ляхнихъ хьогънийи. Эгер муганайиз йигъ, йишв, выходной йигъар кьуру гафар танишдар вуйиш, хъа гьаддихъантина дугъан гьадму сьаргьатар ктлушвнийи. Учв вари дугъаз ляхин аплуз гьамкъан аьхю аьшкъ айивалиин ва дурумлувалиин аьламат шуйча.

Ляхнихъди сабси ихъ аьлимариз ихъ уммайин арайиз тарабгъуз хьогъю зегьерлу уьзрихъди -вагъабизмийхъди женг гьабхувалра алабхънийи. Гьаму кьюред шагьидари ва жара аьлимади гьадму уьзрихъди женг гьабхъаз чпин вари къуватар жалб гьаплнийи. Къурамугьяммад- гьяжи муфтий Аьгмад- гьяжи Абдулаевдин багахъ хьади шуйи ва энгелвал дарапди дугъан табшуругъар тамам аплуйи.

Гьамус шагьидар вуйи Сейидмугьяммад – гьяжийин ва Къурамугьяммад - гьяжийин ччварар кьваин аплруган, ухъ «рягьимуллагъ» кьуру гафра хъаппрахъа, яни гьит Аллагъу Тааьла гьадрариз жумартур, камаллур ишри, кьуру мянайин гаф. Гьациб аплбиинди ухъу гьадрар шагьидвалин заан ччварназ лайикьлу вуйивал субут аплурахаь. Дурар ихъ деврин инсанар вуйи, ухъу дурариз ужуб кьимат тувуйхъа, дурари Ислам дин тарабгъбаь баркаллу ляхин гьаплну ва чпин хусуси нумунайинди дурари Аллагъу Тааьлайин ччварнахъ намуслу зегьмет зигуз шлувал улупну.

ИншаАллагъ, Исламдин шагьидарин шафааьт гьадабгьидихъа ва Гьияматдин йигъан Мугьяммад Пайгъамбарин лишниккди дурарин багахъ хьидихъа.

вахтналан Къурамугьяммад – гьяжи Дагъустандин адлу аьлим шулу. Диндин гьякънаан вуйи месэлийриан думу Дагъустандин муфтийин кьулин (асас) теклифчи вуди гьахьну.

Гьаму ксари Ислам бадали чпин уьмрар бахш аплувалиин шаклу хъуз ляхин адар, дурари гьацира исламдин савадсузвалин вижнасузвалихъди женг гьабхуйи, чпиз айи вари къуватар ишлетмиш аплбиинди халкъдиз аьгьовалар тувбан гьарзнаь шуйи.

Ари гьаддиз дурари Исламдиз кьаршу ксариз манигьвал аплури гьахьну. Гьаз гьапиш гьадрарикан гьич саризра (яни душмнарив) диндин месэлийриан аьгьовалар айи савадлу инсан герек дайи. Савадлу кас кьвахънивалариь тлаузра читинди шулу.

Дагъустандин гьадму лапра аьхю ва адлу ксарикан улхури, ухъу Ислам кьваин аплури шулхъа, хъа гьаддихъди сабси Аллагъу Тааьлара. Инсанарикан варитлан ужур кас фуьж ву?, кьури гьерхган, варитлан ужурсир кас Аллагъ кьваин аплрур ву, кьури шулу. Ари гьаддиз ухъу шагьидвал аплурахаь – дурар инсанарин арайиь ужударстар вуйи.

Фициб саягъниинди дурар гьаму дюньяйиан гьушнуш, думу ухъу Халкъ гьаплурин амур ву. Хъа ухъуз варитлан кьиматлуб - дурари чиплан къяляхъ уммайиз гьибтнайиб ву. Дурар сабпи нубатнаь чпихъ гьурхдар ва хъа-

Магъа муфтий кечмиш гьахьхъанмина вуйи 10 йис ккудубшну. Дюнья жара саягъниинди дигиш гьабхьну, инсанар ва вахтарра жарадар духъна. 1998- пи йисандин гьадму авгъустдин йигъан ухъу фикир аплури гьахьунхъа, фицики варитлан чьуру ляхин арайиз гьафну, кьури. Хъа, вуйиштлан, варитлан аьхю бедбахтвал дидин улихъ хъайибра вуйи. Думуган ухъуз Кьизларикан ясана Каспийскдикан, ясана Ботлихдикан, ясана Къарамахийикан, ясана Буйнакскдикан аьгьдайхъуз... Вуйиштлан, ихъ улихъ фукъан аьхю бедбахтвалин инсафсуз йигъархьмидигьахьну. Гьичсаб жюрейинна тахсир ктру инсанарин ифйир удузну, гьаму йисари бабарин - дадйирин уларилан фукъан вушра нивгьар улдузну. Хъа амма гьацислуваликан Сейидмугьяммад- гьяжи Абубакаровдиз аьгъяди ва ктлябкьюри гьахьну. Дугъу гьарган Дагъустандин халкъариз чпиз лазим дару идеологияйикан, цийивалар арайиз гьюрувалин зарарнакан кьури гьахьну аьхир. Сьаргьатарихъанмина ухъухъна футна (фитна) гьюз ва ифйир удузун мумкин ву, кьури гьахьну. Дугъу Чечен Республикайин ва Дагъустан Республикайин халкъарин арайиь дуствалин аьлакьйир уьрхбан зиин лапра ужуб ляхин гьубхнийи. Кьибла Дагъустандиь диндин гьякънаан вуйи аьгьовалар тарагъбаан лапра дурумлу ляхин

тухмарихъди мясляьт апбан собранир гьахуйи, фицики Советарин Союз ккидипбалан къяляхъ бязидари чпин муганаздин жиларин сьаргьатарикан ва ккудубшу вахтнан гьаранваларикан кьваин аплури шуйи. Гьаму ражнуси, гьадмуганра

Магъа муфтий кечмиш гьахьхъанмина вуйи 10 йис ккудубшну. Дюнья жара саягъниинди дигиш гьабхьну, инсанар ва вахтарра жарадар духъна

диндин идарайи миллетарин арайиь арайиз гьафи гьалмагълар кьайдайиз хпаз ужуб фикир тувуйи. Диндин идарайин гьуллугъчийин иштираквал адарди гьацдар серенжемар кьули гьагьюрдар. Хъа амма гьадму серенжемар гьахбан гьякъ- гьисабнакан гьосгьуллугъчийириси дарди имамари отчетар туври ва гьадрарикан кьури шулдар, фицики дурари чпихъна гьадрар чпихъди тмунуб дюньяйиз гьахуру, чпиз гьякълу савабар гьадагъбан бадали. Мушваь дурари чпиз гьякъи ча кьурдар, аьхю гьуллугъарихъ хьергнадар ва агурдар, хъа амма Аллагъу Тааьла бадали ужувлан ляхнарихъна ва ислягьвал уьбхбахъна дих аплуру. Иллагъки гьацдар инсанар себеб вуди гьаму жил дебккна, дурар себеб вуди диндиь уммат мюгькам шула.

Къурамугьяммад - гьяжи Рамазановдин ляхнариканра гизаф пуз шулу. Хъа амма дугъу чан уьмриь чапдиан

барикан ибарат вуйи гьаму китабар имам аш - Шафийин масхабдиз асас духъну диндин вари бинйирикан гьаврикк ккаьру. «Гьудган», «Ушв бисувал Исламдин юкьубпи фарз (шарт!) ву», «Гьаж Исламдин хьубпи фарз (шарт!)

АЛЛАГЪ УЖУВЛАР АПИУЗ ККУНИР ВУ ВА УЖУДАР ЛЯХНАРИЛАН ГЪАЙРИ,
ЖАРАНУБ КЪАБУЛ АПИУРДАР

ГЪАДИС

ДУМУ АДАРДИ 10 ЙИС ВУЙИХЪ

«Гъийин вахтна
дирбаш'вал
гъарсабдиз чан ччвур ипну
пувалиъ а. Шли гъякъвал
ктуруш, ухъкан гъацир кас
варитан дирбашур ву»

Сейидмугъяммад - гъяжи
Абубакаров

Чиркейиан вуйи Саид Эфендий
Сейидмугъяммад - гъяжийин гъякъ-
наан гъапи гафар:

«Ассаламу алейкум ва рягъматул-
лаги!»

Сейидмугъяммад учв бабкан гъа-
хъихъанмина аьдатнан дару кас вуди
гъахъну, дугъаз гъич саризра хас дару
айтлан марцивал айи. Гъадму касди
халис жилириз хас вуйи уждар лишнар
уч дапнаи – дирбаш юкв, лапра кван
деринарианмина гъисслу апру Аллагъ
ккунивал ва къадар адрубкъан ахю кван
жумартвал. Гъелбетда, думу йиклувал
абийр – бабариз гъамишанлугъ дерд -
хажалат ву, хъа узу артухъди мягърум
гъахъунза. Дугъахъ вуйи йиз мягърумвал
фунур касдинтан артухъануб ву ва узуз
думу лапра гъурклардар.

Узу думу гъадму гъуллугъналан
алдаьну узухъна хуз къаст дапнаиъа. Йиз
айтланди вуйи сесну узуз кван апури
гъахъну, фицики думу Муфтийвалин
гъуллугънаъ чивиди гъитидар, ктури.
Гъаддин гъякънаан йиз дугъахъди улхуб
гъабхънийиз. «Яв ерина гъадму гъуллугъ
апуз лазим вуйи кас аг,- гъапнийза дугъ-
аз. - Дугъу чавра чан йишвъина лайикъ-
лу кас агурайи. Хъа амма думу гъамкъан
ухди йикруваликан, гъамци шлуваликан
аьгъдайзуз.

Я думу йикбалан къяляхъ, ясана гъа-
мусра гъацир аьдатнан дару кас гъи-
дихъундайчуз, дугъаз аьдатнан дару
бажаранвал айи. Гъацдар ксар варж
йисак саб ражну бабкан шулу.

Эгер жарадари чпис фицдар - вуш
аьгъювалар гъадагъбан бадали урхбан
заведенийр ккудукну ккундуш, думу
варибдиъ устадвал кайир вуйи.

«Гъийин вахтна дирбаш'вал гъарсаб-
диз чан ччвур ипну пувалиъ а. Шли
гъякъвал ктуруш, ухъкан гъацир кас
варитан дирбашур ву»,- саб ражну
Сейидмугъяммадди гъамци гъапнийи.
Иллагъки гъадму кас учв гъацир вуйи.

«Узуз инсанарин улихъ ваъ, хъа
Аллагъу Тааьлайин улихъ марциди гъу-
зуз ккундузуз ва узу Аллагъу Тааьлайин
улихъ фици улупузахъа»,- дугъу гъамци
гъапнийи».

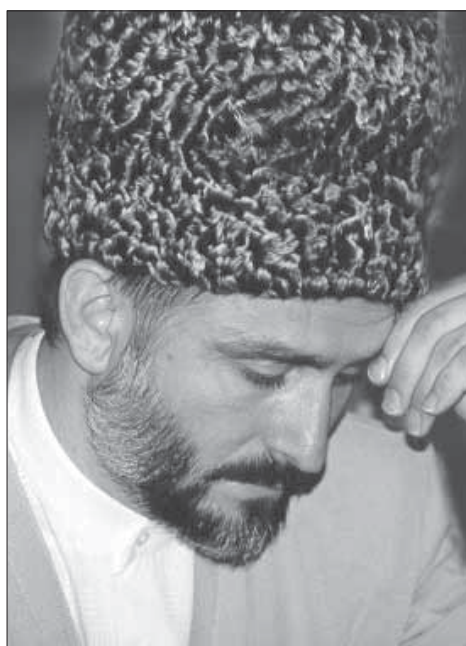
РД - йин Халкъдин Собраниеий
муфтий Сейидмугъяммад -
гъяжийи гъапи аьхиримжи
улхуб

«Гъийин вахтна узу муганайизра
ктури гъапибдикан улхуз рягъятди дар,
учу ич гизаф къадар улхбарий гъад-
дин гъякънаан кван апури гъахъунча.
Хъа амма гъит узу гъаддикан улхидарза,
гъаз гъапиш учу гъадмуган гъапи гафар,
ич хиялар дюзидар гъахъну, ва гъамус
жвуван жвуван пайгъамбар апувал йиз
намусвал хъибдар.

Ухъу гъамушваъ фукъан успагъиди
рангламиш дапнаи улхбарийинди гъа-
пишра, амма саб саягънийинди мялум

«Гъацдар ксар варж йисак саб ражну бабкан шулу»

шула: терезариин ебцуз саб суал дивра
– я дяви, ясана ислягъвалин саягънийинди
гъалмагъал гъял апувал. Ухъхъан гъадму
гафар мелзалан алдауз шуладархъу-
хъан. Дагъустандиъ дирбаш ксар адар

ктури гучи хъуз ляхин адар, дирбаш'вал
(жилирвал) яракъийинди къайд апурдар.
Имам Шамил исккан алабхъру палтик-
ди женгназ удучивури гъахъну ва чан
дирбаш'вал улупуйи, гъеле хиларий
рукъан гъич саб тикера адарди. Ва дугъу
шариаът къурмиш апуз дявдин яракъ
хъади ваъ, хъа гафнан яракъдихъди
хъюгънийи. Ихъ къарамахлуйир Батлук,
Тлох, Улууаяя ва жюрбежюр жара гъу-
лариз гъушнийиш ужу хъибдийи, йиз
багъри гъулазра гъушнийиш ужу шлийи.
Гъадушварий инсан арагъ – чяхир
дубхънайи гъялнаъ ади хъувал лапра
ахю бедбахталси (чиркинвалси) гъи-
саб апуру. Хъа амма гъаддихъди сабси
гъадму гъуларий администрацияин гъич
сар главакъана ляхнариан утлурккундайи
– дурари гъадриарин гъалатлар арайи-
ан адагъну. Яраб Къарамахийий, шари-
аьтдин къайдийр фикирназ гъадагъури,
чан ляхин ктуриз адабгъру лайикълу кас
адайкна?

Эгер думу хайирлу, ужувлан ляхин
вуш, учухъ, Къарамахийий, женнет ярат-
миш апинай, хъа амма гъюнариин гъар-
вахтна гранотомет гъабхувал алабхъру
жорейин женнет ваъ. Ухъу Ислам гъам-
къан искан апурайивал фукъан ахю
гъяйифвал даринхъа, эгер ухъу думу
хиларий яракъ ади дубхъну ккунганси
гъисабназ гъадабгъуруш! Хъа гъациб
яракъ къарамахинлуйирин ахюнуб дару
пайну чпин гъюнарийинди гъабхура.

Гъадму гъяракат фитлантина ккебъ-
нуш, гъаддин ктуриъ айидарикан сарин
гафар урхуз узу мажбур духъназа. Дугъу
дидиз «Швумалвалихъна Дих апувал
№ 2» дупна. Рякбъру гъяларин, I-пи
нумрайин Дих апубра ади гъабхъуншул,
Чечендиъ адабгъурайи «Халифат» ктуру
журналиъ чап дапна:

«Учу учуз ич рякбъу манигъвал
апурайиб вари терг апуз мажбур духъ-

нача. Гъаддиз учу учуз тасиркарин йиш-
въин алидарин цларнаъ айидарикан дар-
хъувал теклиф апурача. Гъадму ва жара
касди швумалвал улупбан гъякънаан
учуз аьгъяди ккунду ва гъаддикан учуз
хабар дебккравал учуз ужуйи аьгъячуз».

Гъапрухъа, нубатнаъ дийигъухъа ва
швумалвал улупбан гъякънаан багъиш-
ламиш апувал ккун апухъа?

Хусуси вуди узу гизаф йисарин муд-
датнаъ вагъабизмийиз къаршуди женг
гъабхбан швумалвал зигидарза. Узу
гъаци апувал йиз намусвал ву, ктури
гъисаб апураза ва Гъияматдин йигъан
гъадму Багъаудин Аллагъдин улихъ
дийигъиди ва ухъуз дагъустандиъ лазим
дару идеологияийиз къаршуди идеологи-
йийин хаинкарвал дархъбан бадали узу
вариб гъапну, ктури тасдикъ апили.

Ва муфтийи къайда ипну ккунду
ктури, мялумат тувдар гъахъну, хъа гъяй-
иф. Узу гъич саб вахтнара идеологияй-
ихъди анжагъ яракъдин ва къувватнан
кюмекнийинди женг дубхъну ккунду ктури
фикир гъапундарза. Узу гъамци фикир
гъапуза, фицики идеологияийиз къар-
шуди тялукъ вуйи манигъвалар тешкил
апуз шулу ктури ва гъич сабанра къувват
ишлетмиш апувал къарарик умуд кивун-
дарза. Хъа амма, эгер гъаврикк каъбан
къувватар бегъемди шулдарш, думуган
къувватнан терефар ишлетмиш апувал
алабхъиди. Автоматариан нубатнахъди
пакъар апуз хъибдар.

Пайгъамбари гъапу: «Къюр ччвучч-
вун нумуна – му къюб хлин нумуна ву,
гъадриарикан сабнубди тмунуб жибктуру».
Саб хлин кюмекнийинди жибктуру читин
хъибди.

Учу жанлуди программа тартиб
дапну ккунду, гъадму ляхний ич ишти-
раквалра дубхъну ккунду, ктури улупуб
лазим ву. Узу гъюкуматдин хайлин про-
граммийириз гъилигунза, гъадушварий
гъеле хабарсуздикъана Духовенствоийин
гъякънаан гъич фуклара дупнадар.

Уьмар Халифдин (р.гъ.) вахтари рякъ-
юьди гъягъюрайи сар касдиз думу рякъ-
юз ккун гъабхъиган, дугъаз думу гъатму-
нуб гъарин сирникк дахъна, ктури гъап-
нийи. Думу лигуру ва гъадушвакк аьдати
инсан дахънади рякбъюру. Гъадмуган
думу къяляхъ хъадакн гъюру ва ктуру:
«Ваъ, узуз Халиф герек ву». Дугъаз
Халиф ари гъадму кас ву, ктури жаваб
тувру. Гъадмуган думу Халифдихъинди
гъюру ва ктуру: «Уву къарар адабгъунва
ва гъякълу вуйва, ари гъаддиз уву арха-
инди ахурава».

Эгер къарамахинлуйир архаинди
ахурадариш, дурар бегъемди гъякълудар
дар. Хъа эгер ухъу архаинди ахурдарш,
ухъухъра бегъемди гъякълувал адрувал
гъисаб ву...»

Сейидмугъяммад - гъяжийин
жюрбежюр улхбариян
асас терефарикан

«Учухъди гъюрушмиш шула» ктуру
телепередачийи Ильман Аьлипулатовди
туву суалназ жаваб

СУАЛ: Чиб-чпихъди аьла-
къийр уьрхбакан. Аьхиримжи вах-
тна узу фикир тувраза, фицики уву
Дагъустандин гъюкумарин идарий-
рихъди къадарсуз артухъди учлукъу
аьлакыйиъ ади хъпаз ва чиб- чпин
гъаврий ахърувализ лигну уву тянкъид
апурира шулу.

ЖАБАБ: - Гъаму месэлайихъна жюр-
бежюр саягънийинди янашмиш хъуз
шулу. Хъа узу фуз ву, ясана диндин
идарийин вакилар фузар вуйкна?
Яраб дурар жара дюньяйилан гъафи-
дар вуйкна? Ясана, мисал вуди гъа-
дабгъиш, Мягъямедяли Мягъямедович?
Думу гъадму тахътнийин уьмурлуг вуди
дуснайир вуйинхъа? Баладар, узу гъа-
драрихъди сигъ аьлакъа уьбхъурдарш,
хъа закур узу дурарихъд мистаъ гъюруш-
миш хъидиза. Багъишламиш апин, узу
дурарихъди фициб саягънийиндиди дупну
ккунду? Гъадму саягънан янашмиш'вал
фу дапну дючюбгъну ккунду, гъаддин
гъякънаан узу гъамкъангагъдиз дупназа.
Узу ктуриъза- думу гъеле сатиди ляхин
апувал ваъ, хъа сагъи саягънийинди
сатиди ляхин апувал ву. Ав, узу гъюк-
марин гъурулушарихъан асиллу дару-
вал уьбхюз чалишмиш шулза, хъа гъаци
апибийинди узуз хъайлин дюшюшарий
гизаф ляхнар къяляхъ дирчувал алаб-
хъуру. Мисал вуди гъадабгъиш, гъаму
улихънаси республикаийин гъюкуматди
узуз «Волга» автомашин тувнийи (жара
гъапнийи). Узу думу гъадабгъундайза,
яни гъибисундайза, хъа амма дишлади
Ктури мистан администрацияийиз тув-
нийза.

Убхъуз дахаргнайи, хъа амма шид
убхъувал батлул апурайи кас фикирназ
гъадагъухъа, гъаци апувал бадали къаст,
аьгъ апувал лазим ву, хъа узуз гъациб
аьгъ апувал азус. Узу фикир апураза,
халкъди ктуруганси, узу гъич сарин иша-
ратнаккъира гъягъидарза. Узуз Исламдин
уьмуми шартлар азус, хъа дурар, узу гъи-
саб апурайиганси, я ревизияийиз, ясана
жарадихъди дигиш апувал герек дар.
Ва дагъустандин халкъарин метлебарра
герек вузуз. Хъа дагъустандин халкъарин
метлебар уьрхбан бадали неинки
дагъустандин, хъа гъацира Урусатдин
улихъ – ктурихъ хъайидарихънара кмиди
душну ккунду. Гъи учу гъюкумарихъди
сатиди ляхин апурайивализ, аьлакъа
уьбхъуривализ лигну тянкъид апурайи
ксариз гъаз вуш гъаддикан гъархра. Хъа
узу ктуриъбдиз разивал тувай, фици-
ки эгер узхъан республикаийин улихъ-
ктурихъ хъайидарин диндин идарийихъди
вуйи аьлакъа чюбгъюз гъабхънийиш...
Магъа узу ляхниан удучивну гъушну,
рякбъюрайиганси, узу гъягъруганси ву,
жара кас гъиди, гъадугъаз дабкнаи рякъ
хъибди сарун. Дугъхъан асиллу дарди
талаб апуз, ккун апуз, чан тереф уьбхюз
хъибди ва гъ.ж. Узу фикир апураза, узу
гъадму рякъ абкбийин машгъл вуза, узу
сабпи ражну рякъ ккипрайир вуйир ву,
пузра шулу.

Гъязур гъапур П. КЪАСУМОВ

ГЪЯДИС

**ШЛИ ГЪЮЖАТАР БАДАЛИ ЯСАНА ЧАН АГЪИРВАЛ УЛУПУЗ КІУРИ АБЪЮВАЛАР
ГЪАДАГЪНУШ, ГЪИТ ЧАВ ЧАЗ ЖЕГЪЕНМЕДИЗ ЙИШВ ГЪАЗУР АПІРИ**

ХАЖАЛАТНАН ЙИГЪ

Муфтий кІваин аплуз дуфнайи

►1 Республикаин мусурман динагълийирин кІулиъ айи муфтий йицлуд йис мидиз улихъна алчагъ ксари хаинкарвалин къаст ади йивну йикІували агъзрариинди мусурман гъардшариз ва чйириз ахю бедбахтвалин дердер- гъюжранар тувну. Ав, думу гъакІихъанмина магъа йицлуд йис тамам гъабхъну, амма дугъан ляхнар гизаф къадар мусурманрин юкІвариъ тазадарси гъузна. Сейидмугъяммад- гъажиин иллагъки гъаму гафар фици гъархуз шулухъа: «Шли гъакълуди кІуруш, гъадму ухъкан варитІан дир- баш кас ву»

Гъадму дирбаш кас кІваин аплбаз бахш вуди авгъустдин йигъарикан сад йигъан Аварарин драмтеатрин ахю- нуб зализ варжариинди инсанар уч гъахънийи.

Дагъустандин муфтий гъахъи ва жикъи вахтнан муддатнаъ вари респу- бликаин агъалирин арайиъ лай- икълу ад гъазанмиш гъаплу муфтий Сейидмугъяммад- гъажи Абубакаров 1998- пи йисан авгъустдин 21- пи йигъан Мягъачгъалайн жвумийин КІулин мистъан – Аллагъдин хульан, гира- ми жвумийин гъудгниз дих аплурайи вахтна инсафсуз ва алчагъ ксари террориствалин гъаракат кІули гъаб- хбан натижайиъ уьмриан гъушну. Гъаддихъанмина йицлуд йис ихъ уь- риан гъушнушра, хъа амма инсанарин юкІвариан гъадму кас йикІувалин дер- хажалат удубчІвурадар. Гизафдар гъеле ярхла районарин гъуларанра кмиди гъаму собрандиз дуфнайи.

Гъадму залиъ миржидварждилан зиина ксариз дусуз йишвар айишра, хъа амма гъадму зал инсанарихъди кыккънягъди абцнайн. Дагъустандин муфтий гъахъи Сейидмугъяммад- гъажиин вуйи кІваин аплбарикан чпин кІваъ утІукънайи фикрар- хиялар хъади сягънайи гизаф къадар ксар уч шулайи. Гъадму серенжем ачмиш гъаплу ва думу ахъиризкъан кІули гъуб- ху муфтийин кюмекчи Мугъяммад- вакил Султанмягъямедовди Абубакаровдихъди сатІиди лихури гъахъи юлдшариз, дугъан ихтибарлу

Ас-Салам-фото

дустариз ва багахълуйириз улхуз гаф тувуйи.

Дагъустандин муфтийин сарпи заместитель Магъди- гъажи Мутаиловди, РД- йин Гъюкуматдин диндин месэлийириз лигъу Комитетдин председателъ Агъмед Мягъямедовди, Дагъустандин Огни шагърин имам Мугъяммад- Рамазан Ражабовди ва хайлин жарадари мяналу улхбар гъаплнийи.

Гъаму ахю серенжемдиъ удучІвну гъулхдари Сейидмугъяммад- гъажи ихъ республикаин мусурман гъард- шариз ва чйириз мусурман диндин рякъ гъакълуди хъаплу касси агъа ва дугъан бажаранвалиинди ихъ респу- блика экстремистарин ва вагъаби- старин мютІюгъвалиъ идрипуз мум- кинвал гъабхъну. Гъаддиз думу ихъ халкъарин фикрариъ варитІан багъа- лу кас вуди гъузди. Ав, дугъриданна, Сейидмугъяммад- гъажи Дагъустандин муфтийвал аплури гъахъи йисар варитІан дараскъал вахтнан йисар вуди гъахъну. Амма республикаин улихъ-кІулихъ хъайидарин ва хусуси вуди дугъан бажаранвал сеbeb вуди

ихъ республикаин вари халкъар сатІи аплуз ва гъюкмарин улихъ- кІулихъ хъайидариз ихъ халкъарин гаф саб- вал мюгъкам аплбаъ чахъан шлу вари жорейин кюмекар тувуз гъабхъну.

ВаритІан асасуб гъадму вуки, Сейидмугъяммад- гъажиин чан улх- бариъ гъар вахтна вагъабизмий тувру зарарнакан, диди Ислам дин- дин рякълан иллагъки агъюваларин кыитвал айидар алдауз чарйир зигу- райиваликан кІури гъахъну. Дугъаз гележегдиъ хъуз ккайи читинваларин гъагънакан агъади гъабхъну. Магъа Сейидмугъяммад- гъажиин гъадму йисари гъапи гафар кІваин аплухъа: «Гъи Дагъустандин жямаятлугъди рюгълувалин дерин кризис агъ аплура, гъадушвъан удучІвуз анжагъ респу- бликаин диндин идарайин, гъюкма- рин гъурулушарин ва жямаятлугъдин терефнаан сатІланди къувват зигби- инди хъибди. Гъадму жигъатнаан учу гъабхурайи жямаятлугъ ляхниз жям- аятлугъдиъ арайиз дуфнайи хаин- кар гъаракатарикан саб вуйи вагъа- бизм артмиш шулайивали манигъвал аплура. Дурари ачухъди мялум аплура,

фицики чпин метлебар гъамусаят ихъ республикаийи айи жямаятлугъдинна политикаин гъурулуш гуж- балайи- инди дурариз терг аплуз ккунивалиъ рябкъюрачуз».

Ари гъаму гафариз дикъатна- ан фикир тувхъа. Гъаму гафар рягъ- матдиз гъушу муфтийин мелзаланан улдучІвдар ва аьандарвалиндар вуди гъисаб аплуз шулу.

Сягънайиинна удучІву хайлинда- ри муфтий Сейидмугъяммад- гъажи йивну йикІувализ политикаин сеbeb- бар ади гъахъну, кІури гъаплнийи. Думу Дагъустан Республикаийи айи гъял имбубсана гъизгъин аплувал ихъ дагъ- лу республикара дъвдин гъаракатар гъахъбина жалб аплувал вуйи.

Сейидмугъяммад- гъажиин гъюр- матназ музыкаин саягъниинди сягъ- найиин варидариз ккуни ва багъалу шейх, Чиркейиан вуйи Саид- эфен- дийи яратмиш гъаплу шиърар «Дылым» кІуру дестейи гъурхнийи.

Гъелбетда, хайлиндар ухдитІан гъаму сягънайиинна муфтийин гага Хасмугъяммад – гъажи удучІвбаз кки- лигурайи. Хайлиндари чпин улхбар ккудукІбалан къяляхъ ахъириъ гъадму касдира залихъинди илтІикІну хайлин ужудар ва мяналу гафар гъаплнийи. Рягъматдиз гъушу чан баярин ва асас вуди муфтий гъахъи Сейидмугъяммад – гъажиин ччурнахъ гафар гъапида- риз ва зализ уч духънайидариз ахю чухсагъл мялум гъаплнийи ва чан бали жикъи вахтнан уьмриъ алдагъу ликар, гъаплу ляхнар Ислам диндин марццивал гъибтуб метлебназ бахш гъаплдар гъахъну ва чан веледари гъациб баркаллу уьмур хъаплбиин учв къадарсуз шад вуйивалиин рази вуза, кІури къайд гъаплну.

Гъадушваъ иштирак духънайидарин терефнаан къарар къабул гъаплнийи.

Хъасин Сейидмугъяммад – гъажи- ин рюгъназ бахш вуди ужуйи Къуръан урхбаан ихъ республикаийи мялум гъаплу конкурсдин натижий гъивну. Заан йишвар гъадагъдариз багъалу пешкешар ва призар тувну.

ПОДПИСКАЙКАН УЛХУХЪА

Пирмягъямед КЪАСУМОВ
газатдин редактор

«Ассаламдихъди» учІубкъу аьлакъа уьбхъй

Ассаламу алейкум, гъюрматлу мусурман чвйир ва чйир! Магъа ухъузра хабар дарди ихъ уьмрикан йигъар - вазар ктагъура ва сакъудар вазарилан ихъ уьмриан сабсана йис гъабгъиди. Ари гъаддиз гъарсар касди чан абйир - бабариз, багахълуйириз, гъуншйириз, гъуландариз, яшнан ахъудариз гъюрмат аплуб, хъа читинвалиъ айидариз гъюрматси, чахъан шлу саягъниинди кюмекнан хил гъачІабккубра лазим ву.

Саб гафниинди, ухъкан гъарсари гъаму жилин илмиди ужувлан шил гъибтну ккунду. Ихъ уьмриз лазимлу вуйи эдеблу терефарихъди, сабпи нубатнаъ ухъуз багъалу ислам диндин гъакълу рякъюъди гъагъюз кюмек туврайи ичв гъюрматлу юлдашбагъритабасаранчІалниинди удубчІвурайи «Ассалам» газат ву.

Ихъ уьлкейин тарихди улупурайи- гансва иллагъки ахъиримжи йисари ухъухъна Западдиан къасустІан хъа- дапІнайи демократияйи (эгер дидиз демократия пуз шулуш!?) инсанарин эдеблувалин, рябатлувалин, кама- ллувалин муганайиздин лишнар зат

имдарди барбатІ аплуз хъюгънийи. Уьлке барбатІ ва гъярмагъяриш дубхънайи шараитдиъ (гъамциб агъвалат агъ аплуз даршулайиган) ихъ яшлуйирин, абйир - бабарин тясирнаккди диндин улихъ-кІулихъ хъайидаритербиячивалинвазифйир чпихъна гъадагъну.

Саб жерге фагъумсуз ва ягъурсуз политикари гъаз - вуш ислам дин экстремистарихъди аьлакълу аплуру. Гъацдар бейнавириз Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ гъаму гъядискъана кІваин гъаплш ужу ву: «Шли кучІал аплуруш, дицир кас йиз умматдикан дар. Шли сар -

сариина яракъ за гъаплнуш, гъацир кас йиз умматдикан дар, чав фукъан тасбигъ гъаплнушра, Аллагъ ﷻ кІваин аплурушра ва Къуръан урхурушра». Ари дикъатлуди фикир тувхъа: кІваъ ужуб иман айир гъич сабанра рябатсуз ляхнариз: къяппавализ, тІафалвализ, гъярмазадавализ, рихшантвализ, алдатмиш'вализ, руш'ватчивализ шерик даршул, гъаз гъапиш ихъ баркаллу ислам утканвалин ва марццивалин дин ву. Гъелбетда, ислам диндин вари шартІар хъайи - хъайибси тамам аплурайирин фикриз зиихъ кудухнайи ► 3

ШЛИ КУЧАЛ АПИУРУШ, ДИЦИР КАС ЙИЗ УММАТДИКАН ДАР. ШЛИ САР - САРИИНА ЯРАКЪ ЗА
ГЪАПИУШ, ГЪАЦИР КАС ЙИЗ УММАТДИКАН ДАР, ЧАВ ФУКЪАН ТАСБИГЪ ГЪАПИУШРА, АЛЛАГЪ
КИВАИН АПИУРУШРА ВА КЪУРЪАН УРХУРУШРА

ГЪАДИС

САБ КАГЪЗИН ШИЛНАЪДИ

Гъаму улихънаси
Табасаран райондин
Хючна гъулаъ яшамиш шулайи
ихъ мусурман гъардаш
Мягъямед Ханягъмедовдихъан
Дагъустандин муфтий
Абгъмад- гъажи Абдулаевдин
ччвурнахъ кагъаз гъафнийи.

Дидиъ дугъу Дагъустандиъ гъудган
апру вахтнакан жорбежор фикрар
арайиз дунфнайваликан яркъуди
биклура ва чаз жаваб тувувал ккун
апрура. Муфтий Абгъмад- гъажи
Абдулаевдин теклифназ асас духъну,
учу ихъ багъри члалниинди удубчлвурайи
«Ассалам» газатдиъ уву гъитибкнайи
месэлайиан ич фикрар ашкар апрурача.
Уву табасаран члалниинди «Ассалам»
газат адабгъуз хъюгъханмина думу
кми - кмиди урхурр ва дидихъди аьла-
къа убхурр вуйивал аьгъачуз ва гъад-
диз сабпи нубатнаъ увуз чухсагъул,
клурача ва гележегдиъра ихъ аьлакыйир
мюгъкам шлувалиин умудлу хъидихъа,
иншаАллагъ!

Гъамус мусурман гъардаш
Мягъямеддин аьхю кагъзиан асас паяр
туврача. Дугъу биклура:

«Ассаламу аьлейкум, гъюрматлу
муфтий Абгъмад - гъажи!

Мумкин ву, гъамусаят вари
Дагъустандин мусурманар (хъа
Табасарандин якинди вуйиб аьгъязуз)
Аллагъдин ﷺ улихъ тамам дапну ккуниа-
сас вазифа (фарз) лазим вуйи саягъгни-
инди тамам апбаан кивахънавалиъ а.

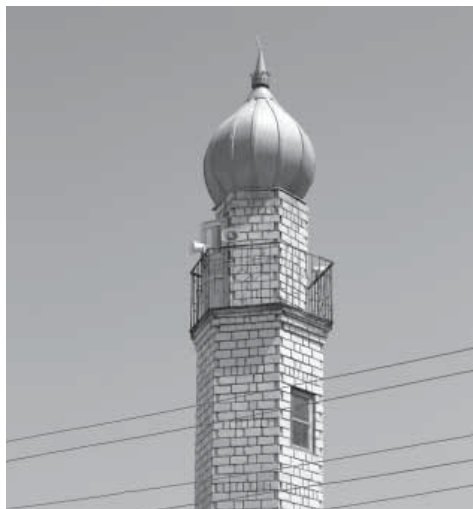
Гъамусаят Табасаран райондин
мистариъ гъудгнин жорбежор распи-
саныйир- рузнамайир ишлетмиш апрура.
Гъадрикан фунуб рузнамайиз асас
духъну гъудган апруруш учуз аьгъдар-
чуз ва читиндира ву, фицики гъарсари
чанубдин тереф убхюру, чан фикрар

Гъудгнин вахтнакан

гъякълудар вуйиваликан клуру, хъа
амма гъадму рузнамайирин арайиъ вахт
улупувал жигъатнаан аьхю фаркъвал
а, гъеле минутариинди ваъ, хъа сьа-
тарииндира кмиди. Гъациб аьгъвалат
гъякълуган бязидар исламдихъан ярхла
хъузра мумкин ву, иллагъки гъудгнар
апруз гъаци тазади хъюгънайидар. Саб
гафниинди, гъамциб аьгъвалат гъякълу-
ган иллагъки вижнасузвал улупру
гъацдар жигъилариз гъудган дарапруз
вуйи себебра шула. Гъелбетда, дура-
рин царназ диндихъ умудлуди хъугъ-
найи мусурманар хузра хай шулдар, хъа
амма гъациб гъялнини дураара рази
шуладар. Гъамциб аьгъвалат айивали
мусурманарикан гъич саризра ужвал
адар, гъадму гъисабнаан Дагъустандин
мусурманарин управленийизра, клури
фикир апрурача (чан гафар тасдикъ
апбан бадали мусурман гъардаш
Мягъямед Ханягъмедовди жорбежор
ксари, мусурман аьлимари, дюзмиш
дапнайи рузнамайир киваин апрура).

Сабсана аьхю суал арайиз гъюрайиб
гъамциб далилра ву: Мягъягъалайинна
Хасавюртдин арайиъ айи манзил
анжагъ 60 километр ву (хъа думу вари
дюньийиз лапра жибзи манзил ву!),
амма гъадриариз гъудган апруз улуп-
найи вахтнаан фаркъвал гъацл саят ву.
Гъаддиз дилигди ДУМД-дира разивал
тувра (лиг «Мусурман календариз»,
типография «Ихлас», Мягъягъала
2006- 2007- пи йисарин). Гъаци вуйиган
Хючна, Тпигъ, Хив, Къурагъ ва Къибла
Дагъустандин жорбежор жара гъула-
рин мусурманари фици дапну ккунду,
фицики Мягъягъалайиан гъадушвариз
айи манзилнаан фаркъвал 100 киломе-
триинди ву аьхир!?

Ав, 10-15 минутдин фаркъвал аш,

гъаддиз разивал тувуз шулу, фицики
гъудган апбаз думу вахт думукъан аьхю
фаркъвал тувруб дар. Мягъягъалайиъ
гъяракатнаъ айи рузнамайиъ улуп-
найи гъачнииндин гъудгнин вахтнара

кивахънавал арайиз хура, фицики, йиз
фикриан, гъадушваъ гъачнииндин гъуд-
ган апруз гъялак шула.

Ккуншра - ккундаршра, гъудган
апру вахт улупбан месэла улъан идип-
на, клури фикир апрурача, хъа амма ухъу
варидарин кувватниинди думу ляхин
къайдайиз дубхну ккунду, даршиш думу
мусурман жямаятдин улихъ аьгъ апруз
даршлу тахсиркарвал хъибди.

Дагъустандин мусурманарин
Духовный управленийиз йиз теклиф-
нан зиин фикир апруз ляхин а ва гъадму
идара гъаму месэлайиан чан гъякълу
гаф пуз буржлу ву. Йиз дюзди гъавриъ
ахъувал ккун апрурача, фицики думу
гиранвализ ясана тягънавализ клури
дупнадарза, хъа Дагъустандин мусур-
манариз кюмек тувуз ккунивал ашкар
апрурача.

Киваантан чевалин ва
гъюрматлу саламарихъди
Мягъямед ГЪАЖИЕВИЧ
Ханягъмедов»

ЖАВАБНАН ГАФАР:

Гъюрматлу мусурман гъардаш Мягъямед Ханягъмедов!

Гъелбетда, уву дибикнайи кагъзиъ ихъ вари мусурманариз чарасуз
лазим вуйи месэла гъитибккурава, гъаддиз лигну увуз чухсагъул клурача.
Ав, жорбежор аьлимари ва китабханыйири чпин саягъниинди гъудгнин
вахт улупру рузнамайир тешкил ва чап апруз мумкин ву. Хъа увуз ва ихъ
республикайин мусурман гъардшариз ва чйириз гъудган апру вахтнаан
расписание – рузнама Мягъягъалайин жвумийин Клулин мистаъ дюзмиш
ва тасдикъ дапнайибдихъди ичв мусурманвалин фарз клулиз адабгъуз
теклиф апрурача.

Ав, мисал вуди гъадабгъиш, уву яшамиш шулайи Табасаран райондин
гъуларий апру гъудгнин фаркъвал (Мягъягъалайин рузнамайихъди
тевган) 10 – 15 минутдинди шулу.

Гъациб къайдайиинди гъудгнар гъапиш, ухъкан Аллагъу Тааьла рази
шлувалик умуд кивдихъа. Гъит гъарсабдикан аьгъю Аллагъди ﷻ ухъуз
гъарган гъякълу рякълудихъди гъягъюз амур апри! Амин!

Йиз киван гъарай

Иблисди ухъу алдабгъру гъарсаб
лик чан гюзчиваликк гъибтру

Эй инсанар! Йиз киван гъарай узу
гъелелиг чпиз аьгъювалар адрувал
себеб вуди чпи Халкъ Гъапрурихъ хъугъ-
ну адрудариз, гъелелиг кивахънавалин
ва мюгъкам дару дин хъапрайидариз
вуйиб вуйиз. Ва гъамци клурударизра:
«Къаби яшнахъна хътакган, ари гъад-
муган хъюгъярза сарун», «Гъелелиг
гъадму ляхин апруз хъуркьидиза
сарун». Муганаз узуси арагъ - чяхир
убхъуз ккунидаризра клурача, гъаму
дюньийин жилин кефлу уьмур
хъапрайидаризра клурача. Яраби я
Аллагъ ﷻ, гъит йиз киван гъаму гъарай
учвуз ичв уьмриъ тясирлу дарс ибшири
ва учву Халкъ гъапрурихъинди хъугъ-
валин машар хъади илттиклурударикан
ишричва.

Гъамусаят йиз 50 йис вуйиз. Хъа
машназ гъилигган 70 йис дубхънайирси
рякълудариз, фицики маргълин кюмек-
ниинди лицурача, иццурайир, кувват-
суз кас вуза. Йигъан хъуб ражну фарз-
гъудган апруз аьхю аьшкъ айиз, хъа
амма, гъяйифки, йиз жандин зяйифвали

узус гъаци апруз мумкинвал ва мюгълет
туврадар. Аьлгъямдуллилагъ, анжагъ
мелзнинди зикир апруз шулзухъан.
Узус мистаз маргълин кюмекниинди
дарди дичлвуду мистаз жвумийин

гъудган апруз гъягъюрайи 80 йисан-
дин яшлуыйир гъялак – гъялакди гъягъ-
юради гъяркълан, уларилаан нивгъар
алдахъури шулиз. Хъа амма узхъан
сарун йиз вари уьмриъ гъаци апруз
даршул. Хъа фила - вуш узурра жигъил-
ди гъахънийза, ужуб аьхю гъагъишин
гъюйзуан, 120 - 130 кило гъагъ гъюрур
вуйза, хъа ягълишин клуруш 180 см.
вуйиз, литрийиинди арагъи убхъури
шуйза, хъа гъванарин карьерий груз-
чикди лихуйза. Саб хильинди КАМАЗ-
дизди 40 кило гъагъишин айи гъванар
ккатлахъуйза ва гъадриар машиндиъ
къайдайиинди, килбтин жергийрси
дюзди, дивузра шуйзухъан.

Лапра шаду деъбар – гъуджубба-
рий, ипру - убхъру йишварий дусуз,
иштирак хъуз аьшкъ айир вуйза. Клури
шуйза: «Тукандиъ арагъи имидикъан
гагъди ктерцидарза».

Ав, гъацир вуди гъуздиза клури
фикрар апруйза. Гъаму дюньийин
ужварлихъан гъудган апбакан ва
ушвар дисбакан шлиз киваин шуйихъа?
Аллагъу Тааьлайикан багахълуйир ва
багахъна вуйи ксар кечмиш гъахъиган,
гъадриарин ясназ дунфнайиган киваин
апрури шуйза ва гучлуйзуз. Сациб вахт
улдубчлвхъан думура гъархуйзуз. Хъа
иблисди ухъу гъарсаб лик алдабгъан
лигура, чан гюзчиваликк гъитра ва

Адамдин баярна шубар дюз рякълан
алдауз чалишмиш шулу. Цийиклултлан
узу арагъи айи туканди чяхъинди жалб
апруйи ва иллагъки гъадму арагъийи
йиз уьмур пуч гъапру.

Хъа гъамус узу аьзарлу кас вуза,
кувват адарзуз, гъич саризра герекди
имдарза, гъеле гъудгнар дарапрударин
ихтибарлу дустраз - иблисдизра
кмиди, гъеле гъаддизра узу ккунди
имдар, фицики диди чав узкан апру
ляхин гъапру ва узус сарун муганаз-
динстар дирбашваларихънара дих
апрури имдар.

Ари гъаддиз, эй йиз халкъ! Узу
учвухъна тлаб хъади илттиклурача. Узу
гъапрубси мапанаичва! Аллагъисан,
узу гъушу рякълудихъди мягъянайчва!
Даршиш гъациб вахт гъибдики, учвура
гъаму узуси хъасин учлвуду гъяйиф-
валар зигидичва.

Гъяйифки, вахт сарун къяляхъ
дарфуз клури гъубшну. Эй, инсанар,
Исламдин рякълудихъди гъарахай ва дапну
ккуниб хъасиндиз мигъибтанаи! Гъеле
гъич сад йигъаздикъана! Белке учву
хъуркъларчва. Фицики гъаму жилин
закурис гъуздиза - яшамиш хъиди-
за, клури ихтибарлу ва гъякълу жаваб
тувуз шлу кас алдар.

Г.Х. Дагъ. Огни шагъур

ГЪЯДИС

ГВАЧІНИНДИН СУННАТ - ГЪУДГНИН КЪЮБ РАКААЪТ ВАРИ АЪЛАМТИАН ВА ДИДЪИН АЛИ ВАРИБТИАН УЖУБ ВУ

ПОДПИСКАЙКАН УЛХУХЪА

»5 чиркин лишнар кјулиз адагъбан къаст дяргърувалиин умудлу хъидихъа. Хъа ислам диндин гъякълувал тасдикъ аплурайиб Къуръан ву.

Ухъу гъар йигъан Аллагъу Тааълайи ухъуз тувнайи ужувларикан мянфяаьт ктабгъурахъа. Инсан гъяй-ванатарихъан фикирлувалиинди тафавутлу вуйивалра аьгъяхъуз. Жвуваз айи фикирлувал аьгъювалар гъадагъбаз харж дапнура ккунду. Аьгъювалар айири гъадрикан мянфяаьтра кадабгъну ккунду. Ихъ Пайгъамбарин гъядисдиъ дупнайиганси, «Инсанарикан ужурсир ярхи уьмур хъаплуру ва ужудар ляхнар кјулиз адагъру ву».

Ав, инсандиз аьгъювалар айивал варитан аьхю девлет ву. Гъаддин гъякънаан алчагъ ксари йивну гъаки муфтий Сейидмугъаммад – гъяжи Абубакаровди учв Дагъустандин мусурмандин диндин идарайиз регъбервал туври гъахъи вахтна гизаф къадар мянфяаьтлу ляхин кјулиз адабгъну. Хъа жвуву гъадагъу аьгъювалар инсанариз зарар тувру саягъниинди ишлетмиш дапну ккундар. Мугъаммад Пайгъамбарин гъядисдиъ дупнайиганси, «Шли гъожатар бадали ясана чан агъирвал улупуз кјури аьгъювалар гъадагънуш, гъит чав чаз жегъеннедиз йишв гъязур апри».

Гъамусдин девриъ гъарсар касдиз светскийси, диндин аьгъювалар гъадагъузра яркъу рякъ ачмиш дапна. Гъадму терефнаан «Ассалам» газатдин метлебувал аьхюб ву. Гъаддиз йискъубан арайиъ багъри чалниинди вуйи «Ассалам» газатдиз подписка аплбаз удубчъуру 180 манат пул кюгъял мапланайчва, гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир! Подписка аплру вахт ккебгънайиваликанра учвуз къаин аплурача ва учву гъюру йисаз подписка аплрувалик умудвал киврача. Хъа сурчанра, сачра ва ццира подписка дапнайидар ашул. Гъадриариз артухъди чугъсагъул клурача.

Гъит ичв гъарсарин хулаз «Ассалам»

«Ассаламдихъди» учлубкъу аьлакъя уьбхъай

Думу учвуз чарасуз лазим вуйи газат ву

Ас-Салам-фото

газат хялижв ибшри ва учвухъна дуфнайи берекет кам дарибшри!

Иллагъки мусурман диндин гъякънаан аьгъювалар тувуб метлебниинди учу гележегдиъра адлу шейхарин, алимарин макъалийр ва къаин аплбар ишлетмиш аплдича, иншаАллагъ. Гъюрматлу ватанагълийир! Учвуз «Ассалам» газатдин ляхниъ иштирак хъуз,

учвуз мусурман диндикан аьгъдру терефарикан гъерхуз, суалар тувуз мумкинвал туврача ва теклиф аплурача.

Гъелбетда, сабни нубатнаъ диндин регъбарари - гъуларин имамари, алимари, диндикан аьгъю ва баркаллу уьмур хъаплу ксари учухъди аьлакъя дубхну ккундучуз.

Ав, нагагъ учвуз ихъ мусурман диндихъди аьлакъялу вуйи месэлийрикан гъавриъ адруб гъерхуз ккундуш, учуз биклай, мусурман алимар учвуз жаваб тувуз гъязур ву.

Дюз гъапиш, хайлиндари учуз гъаму жюрейин суал кми - кмиди туври шулу. Магъа думу суал:

«Ассаламу аьлейкум! Ухъуз варидиз мялум вуйиганси, гъаму вахтари аьлимари йигъан саб исламдин китаб чапдиан адабгъура ва гъар китабдик жа - жаради дибикнади шулу. Ухъу гъадриарихъ якъинди хъугъну ккундин?»

Гъюрматлу мусурман гъардаш! Яв суалназ гъамциб жаваб тувиш ужу ву. Уву дюз клурава.

Дугъриданна, иллагъки аьхиримжи йисари жюрбежюр ксари жюрбежюр издательствийриъ (чапханийриъ) чпин ччвурнахъ жюрбежюр китабар чапдиан адагъури шулу.

Гъадриарин арайиъ къвахъни фикрарин мяна туврайи китабарра адарди шулдар. Учвуз Ислам диндикан къвахъни дару, гъякълу китабар урхуз ккундуш, башюста, Дагъустандин мусурмандин Духовный управлениеийн экспертдин советди къабул ва тасдикъ дапнайи китабар масу гъадагъай ва урхай.

8928...09»

Гъюрматлу ватанагълийир! Ичв кагъзариз, телефондин вуйи зенгариз ккилигурача. Биклай, ихъ багъри «Ассалам» газатдин ляхниъ иштирак йихъай. Артухъди ужувлар, бахтар ишричвуз!

Аьзизюлдшар! Учвканвуйи саб тавакъу (талаб) айиз: жвуван багъри табасаран чалниинди удубчъурайи «Ассалам» газатдиз подписка аплру вахт дуфна. Хъана текрар аплурача: подписка аплуз къаълан магъапланай. Хъа учу, зиихъ узу гъапиганси, ичв теклифар ва талабар тамам аплуз чалишмиш хъидича ва гележегдиъра «Ассалам» газат ужувлан ляхнарииз, инсанарин арайиъ дуствал ва мясляат уьбхбаз ишлетмиш аплдихъа, аьзиз мусурман чвйир ва чйир.

Гъит ухъу Къудратлу Аллагъу Тааълайи лазим вуйи аьгъювалар гъадагъру ксарикан апри! Амин.

ДИН – ТІААЪТДИКАН, ТЕРБИЯЙКАН

Заки ДАШДЕМИРОВ

МУНАЖЖАТАР

Гъямд ибшри сар Аллагъдин Чан такъдирназ, Нефсназ икрам, ваъ, гъапундар йиз аькъвли. Гъямд ишри чаз Узуз марцци гъюзурназ, Илттикархъа, дугъри чешне абгури.

***

Мушакъат вуза, Аллагъ, Саб хуш аьмал адарзуз! Мунтазир вуза, Аллагъ Рягъим бахш аплин узуз!

Макъсаднаъ бенд духъназа, Яв разивал тув узуз. Убцуру гъисс къаъ уьбкъраза, Ккиттибккру аьшкъ тув узуз.

Гъяйранвалиъ гъарк вуза, Яв къудрат шулдар ебцуз.

Яв саб Ригъдин эвезнаъ Шилхъан шулу фу дебккуз?

Дюньяйин леззетариз Дилигру юкв тув узуз. Илагъи, яв хуш'вализ Вуй гъиллигъар тув узуз.

Я Иллагъи, я Рабби! Имандин бахт тув узуз. Я Рягъману, я Рягъим! Яв хуш'валъан лиг узуз.

Я Илагъи, я Рабби! Яв мюридвал тув узуз. Я Рягъману, я Рягъим! Ихлас-дикъат тув узуз.

ЗИКРИЪ СИРАР

Аллагъ адар тек Сартан, Шерик адрур Чаз Учвтан. Дугъан мюрид гъаши кас, Марцц ву, бабан шинтактан.

Му йикъарнаъ муддам йихъ, Эй, дин гъардаш, уягъ йихъ! Хуш девранар хъаърашра, Аькъибат аьжал ву ихъ.

Ибхну клул, уьлчюкъ улар, Халватнаъ учв. Ккебгъ зикир. Дюньяйихъан хъадабт ул, Гукни аплин кван гъапйир.

Душвъан шейтан гъебгди яв, Иманди багъ ккебгди яв. Явна Аллагъдин ариъ, Манзил багахъ хъибди яв.

Зикир уьцюбхъюри гъит, Гъендемарий адабкри. Юкв гъюдлиди ибккн гъит, Штъин балугъси уьлюхри.

Загъир маплан зикрин сир, Уву ихъ гъаддин йисир. Ихласдикан тум убз къаъ, Мягъшариз гъаих кюкйир.

Зикригъди гъубху къаин Мерс дибрисур, иншаллагъ! Мьягъям гъубгу зийниин Улубзрур ву Сар Аллагъ.

Илибкнайи гъазниъ шид, Тунтди убхъур, шак адар. Уву гъадабгъ гъациб вирд, Аллагътан яв къаъ хъидар.

Я Иллагъи, я Рабби! Ич гъякъибат, Ич аьмалназ лигури, яман маплан! Я Иллагъи! Учуз ссакаратул мавт, Асант аплин, аьзабназ лайикъ маплан!

Я Иллагъи, я Рабби! Ич нефс пис ву, Учву му залумдин хлиъ йисир маплан! Я Иллагъи! Девир ич зирзибил ву, Яв назарнаан учу маккатлахан!

Я Иллагъи, я Рабби! Зяиф тлааьт, Вушра ич, риявалиъ зяя маплан! Я Иллагъи, Мягъшарий яв хуш къамат, Рябкъру женнетар учуз гъярам маплан!

Я Иллагъи, я Рабби! Ич нукъсанар, Дяркъру уьзриъ учу батмиш маплан! Я Иллагъи! Вухъди вуйич кар - бакар, Дугъри игътияжар ич пузмиш маплан!

Я Иллагъи, я Рабби! Йикру йигъан, Иблисдин улихъ учу ялгъуз маплан! Я Иллагъи! Учухъди Къуръан, Иман, Юлдаш аплин, учу мубтала маплан!

ИНСАНРИКАН УЖУРСИР ЯРХИ УЪМУР ХЪАПИУР ВА УЖУДАР ЛЯХНАР КІУЛИЗ АДАГЪУР ВУ

ГЪЯДИС

СУАЛАРИ ЖАВАБАР ТІАЛАБ АПИУРА

Газат урхрударин суалариз ДИУ - йин мялим **Мягьяммедрасул АШИКОВДИ** жаваб тувра

– Мусурман касдиз спецназдий гьуллугъ аплуз ясана лихуз ва террористар терг аплбан ляхний иштирак хьуз хай шулин?

– Хай шулу.

– Ислягъ инсанарин уьмур уьбхюб метлебнинди террористар йивну йикібаз лигну гуннагъ хьибдин?

– Хьибдар, гьеле савабра хьибди.

– Шурахъди гафар - чіалар аплуз ва дугъахъди гьягъюз, ва гьаддихъди сабси шурахъди гьорюшмиш хьуз хай шулдар, кіури шулу. Гьамусаят пчлу аькьвлин шубар гизаф а ва мусурман бализ чан уьмриз ужур юлдаш фици агуз хьиди?

– Шуран аькьул ва хасият аьгю аплбан бадали жвуван абйир - бабарихъди мяслаят аплуб, гьадрадин теклифарихъ - насигьтарихъ хьпехьуб ужу ва ясана гьадму шурахъна жвув душну ккунду. Анжагъ гьамциб шартниинди: гьадму гьорюшди шурахъди чан багагьлуйир (мягьрам) хьади ккунду (яни гага, чве, халу, риш) ясана шуран багагьлуйир.

– Узу фицдар чарйир агуз чалишмиш шулашра, амма узхъан кучлар дарапиди ктисуз шулдарзухъан. Гьацци вуйивал фтихъди аьлакьалу вуйкьана ва узу фу дапну ккунду?

– Жвуву жвуван кьваъ кучлар дараплиз кьаст дапну ккунду, хьа амма аьлимари кіура, фицики нагагъ шли гьацци зарафат бадали кучлар аплуруш, гьаццир касдиз якьинди кучлар аплувалин хатлалувал а.

– Жвуву жвувхъанди зикир аплбан бадали фициб ният дапну ккунду, хьа нагагъ кечмиш гьахьирхъанди аплуруш, думуган фициб зикир аплуру, чиви инсандихъанди аплуруш, фициб ният аплуру?

Ас-Салам-фото

– Аллагу Тааьла бадали ухьу ужувлан ляхнар аплруган ухьу саваб гьадабгьурхьа. Ният кьван гьиссаринди кьваантан дапну ккунду. Инсанди зикир аплруган, дугъу Аллагу Тааьла бадали аплуру ва думу ккудукьбалан кьяляхъ дюаъ дапну ккунду, гьаддиз саваб тувру, шлиз ккундуш - чивириз ясана гьакьириз. Гьаддихъди сабси, чаз тувру савабнан кьадар кам шулдар.

– Жвувхъан жвуваз зикрар салаватар урхуз шулин, думу устаздихъан гьадрабгьди ва гьацци аплбаз лигну саваб хьибдин?

– Шулу, ва шли чан ляхнариъ кьваантан ккунивал, дугьривал улупиш, гьаддиз лигну дугъаз саваб хьибди ва дугъан Аллагъдиз ﷻ гьуллугъ аплувал бад- гьавайиди гьюдубчьидар, гьеле думу шейхдихъна илттикундаршра, дугъхъан вирд гьадабгьундаршра. Хьа амма гьаддиз дилигди, шлиз Аллагъдин ﷻ рьякьюъ кьваантан гьуллугъ аплуз ккундуш, аьхьонуб пай гьацдар ксарихъан чпин ляхнар - гьяракатар пис гьярактарихъан марцц аплуз шулдар (жвувьин умудлу хьувал, гьацци тяриф ва ад бадали жвув улупувал, варидариз сес ебхъбан бадали Аллагъдиз ﷻ гьуллугъ аплувал ва гь.ж.). Гьацдар гьяракатар дугъу гьазаниш гьаплу вари ужувлар ва Аллагъдиз ﷻ гьуллугъ аплувал ктлушвуз гьитру. Дугъу учв варитан лайикьлур вуди гьисаб аплуру (Аллагъдиз ﷻ гьуллугъ аплбаз лигну савабар гьадагъуз, учв жегьеннеминдин зулмариккан ккудучьув варитан артухъди лайикьлувализ варитан заанур вуди гьисаб аплури аьхьонуб пай дюшюшарий Аллагу Тааьлайин жумартваликан ва камаллуваликан гьархру, фицики анжагъ Аллагъдин ﷻ камаллувалиинди инсан женнетдиз гьягьиди. Ва гьаццир касдиз чав кіули гьахурайи аьхьонуб пай ляхнар чаз жаза тувбаз себеб шулайиваликан аьгьдар, гьаз гьапиш думу чав аплурайи ибадатвалиин фурслу (дамагьлу) шулу,

думу учв чаин ва диндиз гьуллугъ аплурайивалиин умудлу шулу, Аллагу Тааьлайин жумартвалиин умудлу дархьиди, дугъу учв жарадаритан чав ужудар ляхнар аплурайивализ лигну имбударитан ужур вуза кіури гьисаб аплуру.

Мялум вуйганси, Аллагъдиз ﷻ гьуллугъ аплбаз лигну тувру саваб кьван ачухъвализ дилигну вуйиб шулу, гьаддин гьякьнаан гьядисдиъра гьамци дупна: «Гьякьлу ву, аплу ляхнар ниятнахъди аьлакьалу ву, яни, гьякьлу ву, ужудар ляхнариз тувру савабар ниятарикан асиллу ву, хьа анжагъ гьадму ужудар ляхнариканси жаранубдиканар асиллу ву».

Ари гьаддиз гьадму кьван вари уьзрарихъан гьудучьибан бадали, инсандин кьваъ дерин ачухъвал убчьвру, яни игьсан (Аллагъдиз ﷻ ибадат аплувал, хиял апларваки, Думу увуз рьякьурайиганси, гьеле увуз рьякьурадаршра, хьа амма Дугъаз уву рьякьура). Аллагу Тааьлайихъна илттикундаршра мялим герек шулу, дугъу ужувлакан - харживлакан пиди ва улупиди ва гьадму месэлийриан вуйи мялимар тарикьатдин гьякьлу шейхар хьиди.

(«Буруж»)

– Спирт кайи итир ишлетмиш аплуз хай шулин?

– Хай шулу.

– Дюаъ жвувакди ясана жмяаьтдиз ебхьруганси, аьхю сесниинди аплуб ужу вуйин?

– Дюаъ жвуван жвувакди аплуб ужу ву, эгер жара касдиз улупуз ккундуш ясана жарадарира гьацци аплуз дубгьбан бадали аьхю сесниинди гьапиш хьана ужу ву.

– Кьурьан урхуз аьгю аплувал ккудубкьлайизра гьакьирин майитдихъ урхуз хай шулин, эгер дугъхъан мяхраждин саягъниинди урхуз шулдарш?

– Кьурьан гьалатлар кади урхуз хай шулдар. Думу дюзди урхуз аьгю дапну ккунду.

– Кьурьан базариин урхуз хай шулин?

– Хай шулу. Амма эьдеб тамам аплувал лазим ву, аьхю ва бици саягъниинди гьудгнин дижикьнади ккунду, думу гьацци гьялак - гьялакди дурхну ккундар, хьа бегьемди, кьван деринариан удубчьвруганси, фикирлуди, кьибла терефназди илттикундаршра ккунду. Кьурьан арчул хлиз гьадабгьуб лазим ву, думу урхайиз улихъна сивак ишлетмиш дапну, «Аьузу...» ва «Бисмиллаги...» дупну, шлиз вуш ебхъбан бадали ваъ, хьа Аллагу Тааьла рази шлу саягъниинди. Гьацци даршиш, думу урхуб герек дар, фицики Мугьаммад Пайгьамбарин ﷺ гьамциб гьядис а: «Кьурьан урху ксар швнур сар а, амма Кьурьанди чав нянатлу аплуру».

Думу Кьурьан урхруган аьдаб кіулиз адрабгьбаз лигну гьапиб вушул.

– Узуз гьамци кіури гьеебхьунуз: гьяж кіулиз адабгьан кайи вари гунгьарин аьфв аплуру, кіури. Зина ва инсан йивну йикьлувалин гунгьар аьфв аплурин?

– Эгер инсан гьяж кіули гьабхурайиган ва гьаддин кьяляхъ, хьа гьаццира чак кайи гунгьар ктирчуз мумкинвал хьайиз улихъна кечмиш гьахьиш, думуган дугъак кайи аьхю ва бици гунгьарин аьфв аплуру.

Хьа эгер гьяждин кьяляхъ инсанарихъди аьлакьалу вуди чак кайи гунгьар ктирчуз мумкинвал гьабхьнуш, гьадму гунгьар анжагъ швулайивалин кьяляхъ ва чак кайи бурж кьяляхъ гьапихъан аьфв аплуру.

Рузнама

октябрь

дни	утрен.	восх.	обеденный	послеобед.	вечерн.	ночн.
1	5.07	6.44	12.39	15.56	18.36	20.00
2	5.08	6.45	12.38	15.54	18.34	19.58
4	5.11	6.47	12.37	15.51	18.30	19.54
6	5.13	6.50	12.37	15.49	18.26	19.51
8	5.16	6.52	12.36	15.47	18.23	19.47
10	5.18	6.55	12.35	15.44	18.19	19.43
12	5.20	6.57	12.35	15.41	18.15	19.40
14	5.22	6.59	12.35	15.39	18.13	19.38
16	5.25	7.01	12.34	15.37	18.09	19.35
18	5.27	7.03	12.34	15.34	18.06	19.31
20	5.29	7.06	12.34	15.32	18.03	19.28
22	5.31	7.08	12.3	15.30	18.00	19.25
24	5.33	7.11	12.33	15.28	17.57	19.22
26	4.35	6.13	11.33	14.26	16.55	18.20
28	4.37	6.15	11.33	14.24	16.52	18.18
30	4.39	6.18	11.33	14.22	16.50	18.16

Учредитель

Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет

Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ

заместитель муфтия РД Махди-хаджи МУТАИЛОВ Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ

Редактор Пирмагомед КАСИМОВ

Канонический редактор Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ

Художник Саид САИДОВ

Компьютерная группа Асият ХАНОВА Ахмед МАГОМЕДОВ

Менеджер Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ

При перепечатке ссылка обязательна. Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону). Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г. Индекс 51325 Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____

Сдано в печать 12 сентября 2008 г. Тираж 1 000 экз.

Адрес редакции 367015, РД, г. Махачкала, ул. М. Ярагского, 128.

Тел.: (8722) 61-00-64.

По вопросам подписки и доставки обращаться по телефону: по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24 по г. Махачкале — (8722) 914-222. E-mail: info@assalam.ru; www.assalam.ru